

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrť leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 470.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Budimpešta 7. (Zbornica poslancev.) Potem ko je bilo dvoje glasovanj po imenih, je bila zaključena seja. Prihodnja seja bode jutri.

Budimpešta 7. Danes so voditelji disidentov, pl. Szilagyi, grof Czaki in Julij Andrássy, izročili zaupnikom opozicije vladine punktaeije.

Berolin 7. Državni zbor je sprejel proračun za poštno in brzjavno upravo in je pričel posvetovanje o bančnem zakonu. Posvetovanje se bode nadaljevalo jutri.

Carigrad 7. List »Malumat« je objavil danes neko sultanu predloženo pritožno pismo, s katerim se ministru za notranje stvari kakor tudi vsej upravi očitajo jako otežujoče stvari. »Malumat« je bil zupljen.

Köln 7. »Kölner Ztg.« javlja iz Petrograda dne 5. t. m.: Vse povabljene vlade se strinjajo z rusko vlado v tem, da se konferenca za razoroženje snide v Haagu. Kakor se kaže, bode konferenca najbrže marca meseca. Konečni program določi konferenca sama.

Pariz 7. (Komora.) O posvetovanju glede točke »Železniške konvencije«, je poslanec Montfort izrazil bojazen, da utegne biti material železniških družeb nezadosten za slučaj vojne. Minister za javna dela, Krantz, je oporekal temu. Poslanec Pelletain je rekel, da material ni tako dober kakor nemški in tudi da ne zadostuje. Govornik je naglašal, da treba napraviti konec zlorabam železniških družeb. (Pritrjevanje.) Potem se je vsprejel dotični postavki.

Pariz Kazenska komora kasacijskega dvora je zaključila preiskavo v aferi Dreyfus. Akti se

izroče generalnemu prokuratorju, ki sestavi rekvizitorij. Akti se rekvizitorjem se odpošljejo potem kazenski komori kasacijskega sodišča nazaj, ki imenuje poročevalca.

Madrid 7. Kraljica-regentinja bode jutri podpisala dekret, s katerim se zopet podeljujejo ustavne garancije in se po vsej Španiji odpravi obredno stanje.

London 7. Reuterjeva pisarna poroča iz zanesljivega vira, da se je za novo kitajsko posojilo dobilo štiri do petkrat več podpisov nego treba.

Kam jadramo?!

Nedavno smo bili priobčili članek, došel nam iz učiteljskih krogov o neki naredbi namestništva tržaškega do okrajnih šolskih svetov, v kateri naredbi toži ta oblast, kaka, naravnost neverjetna nevednost vlada med mladeniči iz Primorske, došlimi v vojaške, glede zgodovine naše avstrijske domovine in seobno pa o stvareh naše cesarske hiše. Ta članek je napravil kolikor toliko senzacije in ponatisnilo ga je več listov. Članekar je povdarjal, da ta nevedna in nepoučena mladina prihaja le iz Istre in pristavil je po vsej pravici, da je na tem kriv izključno le ta nesrečni zistem, ki vlada na Primorskem že desetletja, oni zistem, ki podpira in se opira na nadvladje italijanske manjšine, in ki vzdržuje svoje gospodstvo v Istri s tem, da ne daje ljudstvu — šole! Zistem evete pač, a žnjim tudi — nevednost ljudstva! Nevednost ne le v vsem onem, česar treba ljudstvu kakor ribi vode v vsakdanjem življenju, v vsem onem, česar mu treba za plemenito tekmovanje v splošnem napredovanju duha vesoljnega človeštva, česar mu treba, gibajočemu se notri v velikem vrvenju civilizacije,

česar mu treba v orjaškem konkurenčnem boju gospodarskem, iz kratka: česar mu treba za povzdigovanje svojega duševnega nivo in gospodarskega blagostanja — ampak tudi nevednost v vsem onem, kar bi mu podžigalo čut domovinstva, ponos na slavno minolost lastne domovine, navdušenje za svojo vladarsko hišo, s katero je zvezano to ljudstvo po sveti vezi ukupno doživele radosti in ukupno prebite nesreče! Iz kratka: posledica tej nevednosti, temu nedostatku v splošni izobrazbi, ki pa je zopet posledica nesrečnemu zistemu, trdovratno odrekajočemu našemu ljudstvu najpotrebnejša izobrazbna sredstva, je ta, da ljudstvu nedostaja onega znanja, ki bi vžigalo v njem čut patriotizma, da bi isto ne le po svoji dolžnosti, ampak tudi iz polnega prepričanja plačevalo svoj krvni davek, da bi vedelo, da braneče dom in dinastijo zajedno brani — sebe in svojo bodočnost.

Ali ona naredba nam kaže le na nedostatek — nevednosti! Toda nesrečni zistem nam je dozorel še drugo, veliko huje zlo, vzgojil nam ni le nevednih ljudi, ampak tudi takih, ki dobro vedo, kaj delajo, ki vedoma in namenoma delajo slabo. Ta zistem nam ni vzgojil le nevednih glav, ampak tudi pokvarjenih, zastrupljenih sre. Ta zistem nam ni vzgojil le sre, v katera ni nikdo zasadil kali domovinske ljubezni in patrijotiske samosvesti, ampak tudi naobrazenih ljudi, ki gazijo ob tla ta plemeniti čut. Ni ga skoraj dneva, ki nam ne bi donasal dokazov o tem žalostnem stanju stvari, in le oni, ki si vedoma in hoté zatiska oči — bodisi, da ga veseli to stanje stvari, bodisi, da ga posebni vzroki silijo v to, da noče pripoznati tega, kar je — more oporekati temu, kar trdimo mi vedno o nesrečnih posledicah tega zistema in vse javne vzgoje v naših pokrajinah!

PODLISTEK.

2

Neta.

« Spisal Poluka. »

Čelo je bilo ogljato, široko in rudeče, s temnikastimi, raskavimi pikicami posejano, le oči so ti gledale tako neizmerno žalostno v svet iz tega grdega obraza, tako trudno in tožno, da je moralo ganiti vsacega, kdor se je srečal s tem pogledom. A kaj, saj ni nihče zapazil teh oči; kratek, površen pogled in vsakdo se je obrnil od ubozega nesrečnega bitja.

— Vrata sobe so zaškripala in mlada, sveža dekliška glava se je pomolila skozi špranjo. Bil je res lep obrazek, a glas je donel trdo in brezsrčno, ko so spregovorila lepa usta:

»Vode mi prinesi, Neta!« —

In Neta je nalila vode v lavor in jo nesla v sobo, kjer je lepa nje polusestra na pol opravljena stala pri postelji.

»Tukaj je voda, Filipa« je dejala Neta z svojim mehkim tožnim glasom in postavila vodo na stol. Filipa pa se je jezno obrnila k njej:

»Zakaj mi ne pripraviš vode zvečer! Kaj moram že res na vse zgodaj gledati tvoj obraz, da sem slabe volje že pred zajutrkom?! — Zvečer mi pripravi vodo!«

In ko je Neta obotavljaje se stala pred njo, zavpila je še:

»Pojdi no že, jaz to ne morem gledati in

stresla se je mrzlično, Neta pa je nemo odšla v kuhinjo. —

Bili sti polusestri ti tako različni dekleti. — Netina mati je umrla že, ko je le-ta še ječala v povojih in nje oče se je drugič oženil kmalu po smrti svoje prve žene. Filipina je bila hči druge žene. Oče je umrl pred par leti in vdova je živela od penzije, katero je dobivala po svojem možu kakor bivšem uradniku. Nete se je polastila še pred očetovo smrtjo neka kožna bolezen v obrazu, proti kateri niso pomagala nobena zdravila. Vsaki dan bolj se ji je pačil obraz in vsaki dan manj sti se brigali zanjo mačeha in polusestra. Filipina je hodila v učiteljsko pripravnico, Neta pa je delala doma mesto dekle, katero je vdova odslovila, da bi Neta ne jedla zastoj...

»Torej vendar že kava gotova! Jaz ne vem, kaj misliš v zadnjem času, Neta! Na vse je treba čakati, kar koli se ti je naročilo. — Morda si pregosposka za delo. — No, zahvaliti bi morala Boga, da svi z Filipino toliko dobri, da te trpivi pod streho! — Tvoj pogled je že kar neznosen, meni gineva ves okus, če pogledam tebi v obraz!«

In vdova v sivem krilu je nabrala ustna in pogledala Neta, kakor se gleda garjevega psa. Zaničevalno je zmajala z rameni, vzela dve čašici, nalila v isti kave in mleka in ja na mali ploščici nesla v sobo.

Neta pa je zastokala, pograbila ključ do podstrešja in stekla venkaj iz kuhinje.

Zgoraj pod streho je zdrknila na tla, naslo-

nila svoj obraz na star polomljen stol in plakala, da so vroče nje solze močile prašna tla.

»Kaj neki sem zagrešila, o Bog, da se me ljudje boje in ogibljejo, kakor se ogibljejo strupenih kač! — Kaj sem zakrivila, da sem družim v grozo in stud! — Oh, saj sem mlada, mlada sem, a ljudje se zgražajo nad menoj, kakor nad črvivim okostjem mrtveca; mrzé me, kakor mrzé divje zveri!« —

»O Bog, o Bog, zakaj je nad menoj to prokletstvo! — Ni ga, ki bi mi privoščil prijaznega pogleda, pozabila sem že, kedaj sem čula zadnjo dobro besedo!« In nadaljevala je:

»O moj Bog, kako grozno me pečejo te opazke, ti pogledi, to zgražanje! — Kaj je res ni, je res ni pomoči?! — Stradala bi, delala, nikor more delati človek, ko bi le kedo, samo kedo bil dober z menoj! — Pa kaj, saj vem, da je zastoj, da je nemogoče! Saj se sama strašim pred seboj, če sem se pogledala v ogledalo, saj se tresem, če ta gozni obraz strmi s stene va-me!« —

»Reši me, o Bog, reši me! — Daj, da umrem, daj da bo konec vsega!« —

»O Bog, o Bog reši me, vsmili se me!« — Zamolklo so se razlegali Netini vzdih po prostornem podstrešju. Iz ulice je bilo čuti ropot vozov, krik ljudi, jutranje solnce pa je prijazno svetilo skozi malo podstrešno okno tja na stari polomljeni stol, pred katerim je še vedno drhtela nesrečna Neta.

» * * * (Zvršetek pride.)

O jednom takem tipičnem izgledu v poslednih naše javne vzgoje, smo izvedeli ravno kar, o izgledu, ki nam pretresa dušo in ki priča na grozno-jasen način, kaj se dogaja na zeleni veji javne vzgoje laškega in poitalijančenega razumnštva v teh krajih. Ta izgled nam je izsilil iz peresa vsklik: kam jadramo v teh pokrajinah in kam moramo slednjič prijadrti, ako odločilni krogi skoro ne pridejo do zavesti, kako temeljito zgrešen je bil ves dosednji, nadvladje kliče povspešujoči zistem, ako ne izrečejo spoj »pater peccavi« in se — spokore in poboljšajo!

Dogodek, ki nam je tu na mislih, je nastopni:

V neki ulici trž. živilastnik hiše, čegar sin služi kakor enoletni dobrovoljec v tukajšnjem peš-polku. Pred seboj imamo torej izobraženega mladeniča, vejico razumnštva, o katerem ne bi mogli reči, da to, kar dela, dela iz nevednosti. Marveč si moramo misliti, da to, kar dela, dela vedoma in iz polnega prepričanja.

V dotični hiši ima, kakor je navada povsod po Trstu, hišnik-vrtar tudi svoje stanovanje. Na stanovanju ima obešeno sliko našega cesarja. Te dni je slučajno došel v to stanovanje sin hišnega gospodarja, rečeni dobrovoljec. Zazrši sliko cesarjevo, je dolgo zrl vanjo. Žena vrtarjeva ga je vprašala, da-li misli kupiti to sliko? Odgovor pa jej je bil: Kaj kupiti, doli mora ta slika! Ko pa mu je žena pripomnila: »Saj imate tudi vi slične znake na svoji čepici!« zagrabil je dobrovoljec za kapo ter jo vrgel ob tla, vskliknivši: »Tu imate vašo čepico!« Žena na to: »Saj ste prisegel!« On pa: »Sem prisegel, da, toda zadej sem kazal — figo!« In odšel je!

Zajedno doznajemo, da je vojaška oblast izvedela o tem dogodku in da je nemudoma storila svojo dolžnost. Junaka s prisego spredej in figo zadej je priprla in včeraj že so bile zaslišane priče.

To je torej dogodek, ki je dal povod temu članku. In ker moramo povdariti, da je ta dogodek tipičen, nam sili zopet iz peresa vsklik: Kam jadramo?!

Politični pregled.

TRST, 8. februarja 1899.

K položaju. Za razorne razmere med skupinami sedanje opozicije je pač najznačilnejše dejstvo, da kadarkoli so seli skupaj, da bi povedali kaj skupnega, prihaja tako, da niso ničesar povedali. Tako je bilo nedavno temu, ko so zaupniki opozicijskih strank iskali podlage skupnemu programu. Zjedini se se za par splošnih fraz o pomembnosti nemštva in o nemških interesih, katere moreš najti tako v slovarju liberalnega »državnika« kakor v slovarju odkritega izdajice Wolfa, družega pa nič, najmanj pa tacega, kar bi imelo kaj programatiškega na sebi. Tako se jim godi tudi sedaj z ukupnim manifestom. Sestavili so ga tako, da so zadovoljne žnjim vse skupine in celo vladni listi so zasledili kako dobro las na njem. Vsem razlikam v menjenjih, ki so vendar notorične, pa so se lepo izognili. Tako je lahko delati »ukupne manifeste«. Ali kaj pomagajo take fineše?! Ko je prišlo do praktičnega izvrševanja, so pa navadno nezadovoljni vsi.

»Politik« opaža prav dobro, da dosedaj je bila navada, da je vsaka nemška skupina posebej izdajala svoj proglas v ta namen, da ni nič povedala, sedaj pa imajo šesterni — nič! To je dokument, ki ne priča o drugem, nego o duševnem propadanju liberalnih Nemcev.

Še jeden izgled. Te dni se je govorilo, da hoče opozicija zahtevati, da se ne le na Češkem, ampak povsod ustvari narodno zaključena območja. Ta zahteva da je med njih »postulati«. A glej, že je tu jedno prvih glasil liberalnih Nemcev, ki najodločnejše protestuje proti taki priredbi, ker se boji, da bi se na Spodnjem Štajerskem slovenski kraji rešili iz pogubonosnega objema nemških mogotcev v Gradeu. V besedi so za »splošne nemške koristi«, v praksi odloča lokalna korist. Niti za jedno samo splošno načelo se ne morejo združiti, ni za narodno, ni za politično, ni za administrativno, ni za gospodarsko. A ukupne manifeste izdajajo vendar-le!

Bodočnost Avstrije. Pod tem naslovom je češki poslanec dr. Kramář v nekem francoskem listu priobčil članek, v katerem pravi, da v zbolj-

šanje sedanjega položaja treba povzdigniti parlament. V ta namen da treba povrniti se k indirektnim volitvam, to je, deželni zbori naj bi zopet pošiljali poslance v državni zbor. Vsa narodna vprašanja naj bi se izključila iz kompetence državnega zbora, a ta naj bi razpravljala le o socialnih in gospodarskih vprašanjih. Centralizem treba odpraviti. Kakor se je uvel z državnim prevratom, tako bi se lahko tudi odpravil z državnim prevratom. Toda udarec bi moral biti hud, odločilen. A za tak udarec se bodo morali odločiti, ako nočejo, da Avstrija ostane pozorišče neprestanih narodnih borb.

Ta misel se oglašča čim gosteje. Mi smo že povdarjali večkrat, da bi takemu razširjenju kompetence deželnih zborov mogli pritrčiti še le tedaj, ako se ustvari gotovost, da večine deželnih zborov ne bodo mogle zlorabljati svoje moči za dušenje manjšin.

Kriza na Ogerskem. Včeraj je imela liberalna stranka konferenco, na kateri je baron Banffy poročal o pogajanjih z opozicijo za parlamentarno sporazumljenje. Glede zahteve opozicije da bi krona člene prihodnjega ministerstva imenovala že poprej, nego je odstopilo sedanje, je rekel, Banffy, da bi tako postopanje nasprotovalo konstitucionalni zahtevi. Baron Banffy je izrekel željo, da bi se sporazumljenje doseglo. Stranka je izrekla vladi zaupanje.

Domače vesti.

Dr. France Prešeren. Danes je minolo 50 let, odkar je v Kranju na Kranjskem zatisnil oči nesmrtni slovenski pesnik, veliki genij naroda slovenskega — naš Prešeren. Prešeren nam je ustvaril slovensko muzo, on je prvi povzdignil jezik in ga storil sposobnega, da more v najlepših oblikah izražati najvzvišenejši misli. Kaj da je pomenjalo to v njegovi dobi, tega nam ni treba povdarjati. Slava in večni mu spomin!

Poroka. Danes se je poročil v Gradeu bivši zaslužni predsednik »Triglava«, gosp. Karol Verstovšek, c. kr. profesor v Mariboru, z gospico Pavlico Zvieržinovo v Gradeu. Bilo srečno!

Bojkot na vsej štiti napovedo Slovence tržaški neodrešenci. To se je baje sklenilo, kakor sem izvedel od znanca iz sovražnega tabora, lepo na tihem na neki pojedini. Obetajo si velikanskega uspeha od te nakane. Kakor so ugonobili (?) slovenske ovetličarke, ko so jih pregnali izpred mestne hiše, ker so jim baš pred nosom proglasno govorile »barbarsko« materinščino, tako hočejo sedaj ugnati v kozji rog vse slovenske kmetovalce, obrtnike in trgovce. Nič več nam ne bodo odslej prodavali kave, riža, napoljske »paste«, čistega olja in pristnega vina, ki je dozorelo ob vročih žarkih »lepega solnea italijanskega«. To naj bode stroga kazen za primorskih Slovanov »nesramnost«, da zahtevajo mrvico svojih pravic. Ta kazen naj treščijo tudi v naše kranjske, štajerske in koroške brate. Smilijo se nam reveži! Že vidimo, kako umirajo — gladu zaradi naše »nesramnosti«. Nič več ne bode neodrešena gospoda kupovala kruha od naših okoličank, ampak privražali ga bodo rajši iz dežele, v kateri pa ne jedo kruha, ampak — polento! Risum teneatis, ker stvar je resna! Niste-li čitali ljubega »Pikolčka«, ko je zadnjič začel brenkati baš na iste strune bojkota? Naenkrat so mu postale naše okoličanske mlekarice — prenesnažne! Da, da, kar se tiče »čistosti«, zunanje in notranje, o tej točki je Košer-Piccolo sila vesten in natančen!

Sicer bi se njemu, kakor zastopniku in zaščitniku po česnu dišečega »čistega« naroda lahko prigovarjalo marsikaj v tem pogledu. Morda se še spominja naš cenjeni prijatelj tiste divne novice, ki je nedavno krožila po nemških listih, kar jih še ni v židovskih krempljih, novice o čuda bogati dunajski baronici, ki je vsako jutro kópala svoje dragoceno telo v kadi mleka, da bi ji itak že orijentalno-prozorna polt postala še nežnejša. Mimogrede omenjam samo, da je tako porabljeno mleko — menda iz narodno-gospodarskih vzrokov — dajala zopet spravljati v posode in prodajati srečnim Dunajčanom za belo kavo itd. Mimogrede omenjam tudi, da je bila ta nežna žena in skrbna gospodinja samo slučajno Židinja. (Pride še.)

Mestni svet tržaški je imel svojo tretjo letošnjo sejo, ki je bila sicer popolnoma brezpomembna z ozirom na dolžnosti, ki bi jih moral vsiti ta mestni zastop, a prav zato jako značilna za gospodarjenje sedanje večine.

Čim se je prečital in odobril zapisnik prejšnje seje, je odgovoril župan na interpelacijo svet. Josipa Luzzatto radi onega redarja, ki je na neki razpravi na sodišču izpovedal v slovenskem jeziku. Povedal je, da se je v stvari obrnil do dotične oblasti, da pa do sedaj ni dobil nikakega odgovora. Na to se je oglašil vladni zastopnik, namestništveni svetovalec pl. Jettmar, ki je pojasnil, da se je dotična razprava vršila v slovenskem jeziku, ker je bil obtoženec Slovenec iz okraja podgrajskega. (Gospoda so mrmrali na to pripombo. Pa je tudi res grozno, da koga sodijo v njegovem jeziku!) Že organizacijski statut redarstva da izključuje možnost, da bi kateri redar ne umel italijanskega jezika. Policijsko ravnateljstvo da se strogo drži pogoja znanja italijanskega jezika. (To verujemo!) Pa tudi vsem drugim policijskim organom je predpisano, da morajo poznati italijanski jezik. To da je tudi naravno, ker brez poznanja laščine ne bi mogel redar opravljati svoje službe v tem mestu. (Tu so gospoda klicali: bravo in bene!) Tudi dotični redar da pozna italijanski jezik in je tudi položil prisego v tem jeziku, in je nadaljeval svoje povedbe v slovenskem jeziku, ker je bil obtoženec Slovenec. Ni potrebno torej, da bi se postopalo kakor si bodi proti dotičnemu redarju.

Človek bi menil, da so bili gospoda zadovoljni s tem odgovorom. Kaj še! Interpelant je prigovarjal, da se ne ve, da-li so ta pojasnila dana samostojno, ali jih je smatrati kakor odgovor na dopis župana. Sploh pa da se ni prigovarjalo vesti, ki jo je prinesel »Piccolo« in v kateri je bilo rečeno, da je dotični redar izjavil, da ne pozna italijanščine. Da se vrše razprave tudi v slovenskem jeziku, je sicer obžalovanja vredno, ali to se odteza kompetenci mestnega zbora in se bode morda govorilo o tem v deželnem zboru. (Ta jedina opazka zadošča že za sodbo o teh ljudeh. Na Dunaju lazijo okolo zakriviljenimi hrbtišč, da bi uverili svet o svojem mučeništvu in da bi vzbudili usmiljenje do samih sebe, doma pa odrekajo nam, »preganjalec« njihovim, ki jih baje hočemo udušiti »nezmernimi pretenzijami« svojimi, doma odrekajo nam z upravičeno brutalnostjo najprimitivnejšo pravo vsacega državljana, pravo, ki je daje zakon, pravo, ki je prvo jamstvo za zanesljivost justice, pravo, da se branimo v svojem jeziku, ko gre za naše imetje, naše ime, našo čast in našo osebo svobodo!! Gospodje obžaljujejo torej, da se Slovenec sme braniti v slovenskem jeziku, obžaljujejo v javni seji in grozé z deželnim zborom radi tega, a prav to njih »obžalovanje«, te njih grožnje radi vsake mrvico prava, ki je uživa kdo drugi, bi morala odpreti oči tudi vladnim in parlamentarnim slepeem na Dunaju, da bi videli, kje da je nestrpnost, kje da je ona zla volja, ki ne dopušča, da bi prišlo do miru v teh pokrajinah!)

Za Luzzattom se je oglašil vladni zastopnik, da zatrdi, da je predsednik razpravi sam pozval redarja, naj govori slovenski, da ga bode umel tudi obtoženec!!!

A gospodje se še niso — da povemo kar naravnost — sramovali te svoje borbe proti najprimitivnejemu človeškemu pravu, ampak ropotali so in prigovarjali dalje in gospod župan je obljubil, da se povrne k stvari, ko dobi odgovor od policije.

Potem se je Rascovich spomnil še slabih plač mestnih diurnistov in rešili so za upravnih malenkosti in šli so domov ti slavni patres patriae. S takimi stvarmi trati čas sedanja večina v mestnem zboru, mesto da bi razmišljala o tem, kako bi odpravila — kronični deficit v mestni upravi!

Pozor! Na drugem mestu prinašamo vest o smrti poštenjaka Prendinija, ki je umrl v najlepši dobi 33 let: Umrl je za tifom, katero bolezen si je baje dobil povživši — školjko (ostrigo). To je že verjetno, ker so tudi iz Pulja poročali o sličnih slučajih.

Pokoj njegovi duši! Pišejo nam: Včeraj je umrl tu lekarničar Prendini ml. Ta je imel več let lekarno v svojih rokah, toda vodil je vse v sporazumljenju z še živečim mu očetom.

Pred dvema letoma, ko je bila tu prava gonja na vse, kar je slovenskega, in ko je bil iz le-

karne Leitenburg zanešen ta boj celó v tržaške lekarne, in so lastniki istih sklenili, da ne zapišejo več nobene slovenske besede na steklenice, lončke itd., namenjene slovenskemu ljudstvu — je pokojni Prendini izjavil našemu poročevalcu, ki ga je vprašal za menenje, doslovno:

»Prendini e piu italiano che non lo sono li quattro farabuti rinegati i quali non hano nula da perdere e tutto di guadagnare. Pertanto io lascio che i canti e subbi, ma Prendini ha bisogno di tutti é in farmacia non tolerera politica! Li Slavi sono nostri fratelli, nostri vicini, con li quali dobbiamo volens — nolens, convivere! Non saprei per qual motivo dovrei io odiare una nazione la quale non pretende altro, che di vivere e la quale m rispetta in tutto e per tutto. Dodal je še: »Non abbandono a nessun costo la nostra societa« (misli je »Delalsko podporno društvo«.)

Te besede so za te čase, ki so za nas čas najhujega terorizma, vredne, da Vam jih podamo tudi v prevodu, da tako skazemo čast spominu Italijana, ki je bil poštenjak skozi in skozi! Prevod slove!

»Prendini je bolji Italijan, nego so četvorica malovrednežev-odpadnikov, kateri nimajo ničesar zgubiti, ampak vse pridobiti. (Misli je na lahonske agitatorje.) Zato pa jih jaz puščam, naj pojejo in žvižgajo; toda Prendini ima potrebo od vseh in ne bode trpel politike v svoji lekarni! Slovani so naši bratje in sosedje, s katerimi moramo živeti — ako hočemo ali nečemo! Jaz ne vem, iz kakšnih vzrokov bi moral sovražiti kako narodnost, ki ne želi družega, nego da živi in ki me spoštuje na vse strani! Jaz ne zapustim za nobeno ceno našega društva!»

Ni-li bil ta mož unicum mej sedanjimi lahoni tržaškimi? Res, da je imel dobička od Slovencev, toda sedanji Žido-lahoni trpe raje materialno škodo, samo da morejo udrihati po nas.

V spomin tega uzor-moža, Italijana, ne moremo storiti družega, nega priporočati našemu ljudstvu, da naj podpira to pošteno lekarno, kjer mu radi postrežejo v obeh deželnih jezikih.

Maskarada „Tržaškega Sokola“. Odbor je razposlal rodoljubom nastopni poziv:

Podpisani odbor se je odločil prirediti tudi letošnjo maskarado v gledališča »Armonia«, ne plaše se velikih denarnih žrtev.

V gledališču »Armonia« bode pa na razpolago sl. občinstva 99 lož, ki se oddajajo po nizkih cenah.

Od udeležbe slovenskega občinstva na letošnji maskaradi bode odvisno, priredi-li Sokol tudi prihodnja leta svojo maskarado v gledališču. Simpatije, ki jih uživa naše društvo, so nam porok, da tudi p. n. Vaše Blagorodje ne zaostane se svojo rodoljubno podporo ter ne zavrne priloženih vstopnic.

Nadeja se pa podpisani odbor zajedno, da p. n. Vaše Blagorodje osebno počasti maskarado, si naroči jedno ložo ter s tem pripomore k sijaju maskarade.

Odbor telovadnega društva »Tržaški Sokol«.

Hrvatsko akad. društvo „Velebit“ v Inomestu priredi dne dne 11. februarja »zabaven večer« v proslavo petdesetletnice svojega obstanka. Na muzikalnem delu veselice bodo sodelovali g. prof. Bakarčič, srbska akademiška mladina in tamburaški zbor.

Hrvatska čitalnica v Mihotlihu priredi prihodnjo nedeljo dne 12. t. m. zabavo v lastnih prostorih.

Ples železničarjev se je obnesel izborno. Redutna dvorana gledališča »Politeama Rossetti« je bila slavnostno odličena. Ples je trajal pozno v noč. Udeležba je bila prav dobra. Mi čestitamo vrlim železničarjem na tem lepem vspehu. Kdo bi jim ne privoščil poštenega veselja, ko morajo leto in dan vršiti službo, ki je spojena ne le z velikim trpljenjem, ampak tudi z velikansko odgovornostjo za življenje družih ljudi in z nevarnostjo za lastno življenje!

Zabavno-poučnemu večeru, ki ga priredita jutri zvečer brata Seljan v »Slov. čitalnici«, bode nastopni program: predavanje o potovanju v Petrograd-Pariz v 100 dneh peš kakor prvi evropski »reccord«, koncert na goslih in brzorisanje. Vstopnina 1 krona. Tržaške Slovence opozarjamo na ta velezanimivi večer.

Veselični odsek „Trž. podp. in bralnega društva“ je imel dne 1. februarja svoj plesni venček v društveni dvorani. Zbrala se je mladina in več družin; tako smo se prijetno zabavali »svoji med svojimi«. Predsednik veseličnega odseka, g. Rože Jos. povabil je bil na ta večer ves društveni odbor. Opolunoči prisela je vesela družba v gostilni Stadio k pogrnjeni mizi; pri črni kapljici smo se pogovarjali o tem in onem. Zbran je bil ves odbor, samo gospoda predsednika smo pogrešali, ker je bil omenjeni večer bolan.

Med napitnicami imeli bi omeniti ono društvenega blaginika, ki se je zahvalil veseličnemu odseku za prireditev tako lepega večera. Orisal je važnost delavskih društev v Trstu, ker ona so edino zavetišče našim slovenskim masam v Trstu. V njih dobivajo delavci ne samo podpore, ampak tudi duševne hrane v čitanju knjig i časopisov. Gospod Čudvot, društv. podpredsednik, je pa izrazil željo, da bi del. društva podpirala tudi inteligenca, kajti prvi ustanovitelji so že onemogli, ali že odšli. Ako hočemo, da bodo društva napredovala, je treba, da pristopa tudi inteligenca v večjem številu nego je bilo dosedaj.

Tako smo se zabavali v raznih pogovorih do zadnje ure ali pri krepilni kapljici, ali pa na plesu v dvorani.

Sklepam ta kratek dopis naglasjuj, da tudi »Tržaško podporno in bralno društvo« lepo napreduje, to pa že posebno zato, ker vlada lepa zloga med odborniki.

Inteligenca tržaška naj bi uvaževala izraženo željo, pristopala naj bi k društvu v vedno večjem številu, ter pripomogla vzgojevati našo delavsko maso. Saj je v istej jeden glavnih strebrov naši bodočnosti v Trstu. Uvažujte!

Varujte se! Po mestu se dogaja vsaki dan, da je kakov pes ugriznil človeka. Tudi včeraj sta se dogodila dva taka slučaja. Z ozirom na to, da so bili nedavno temu tu konstatovani slučajni pasje stekline, pozivljamo občinstvo, naj se varuje pred psi.

Sedmi izkaz doneskov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovale so nadalje občine: Zgornja Šiška 20 gld., Ribnica 50 gld.; Zagorje ob Savi 30 gld., Medvode 30 gld., Št. Vid nad Vipavo 20 gld., Črni vrh nad Polhovim Gradcem 20 gld., Zgornje Gorje pri Bledu 20 gld. in Jesenice na Gorenjskem 20 gld. Moste pri Ljubljani 20 gld.

Mlada tatova. Predminolo noč sta dva stražnika iz stražnice pri sv. Jakobu opazovala dve sumljivi osebi, ki sta bežali, ko sta se jima približala stražnika; poslednja sta ju zasledovala dlje nego eno uro. Konečno je splezal eden obeh nočnih tičev na streho neke hiše v Via Rivo, med tem, ko je drugi stražil spodaj. Stražnika sta aretirala oba tička. Včeraj so preiskali dotično streho, o čemer so našli da je bila na nekem mestu opeka deloma izpuljena in pripravljena je bila kakih 80 cm. široka odprtina; našli so tudi vrv, po kateri se je bilo lahko spustiti v notranje prostore. Od tam bi bila tatova lahko prišla v tamošnjo trgovino papirja. Aretirana sta 21-letni Josip Blažon iz Gradiške, a njegov tovariš je 18-letni Anton Konzoea iz Vipave. Oba sta dninarja, ki sta stanovala v Androna dell' Olmo.

Zopet ogenj v Škednju. Predvčeraj po noči okolu 11. ure in pol je v Škednju gorelo zopet. Pogorela je hiša št. 323/39 z hlevom vred. Oboje je lastnina bratov Andrej in Anton Sanein. Ko so prihiteli gasileci, je bilo vse poslopje v plamenu. Ko je bil o 1. uri pogašen ogenj, so ostale samo še glavne stene. Lorenču Saneinu, ki je imel v tej hiši najeto sobo, je zgorelo pohištvo, obleka in gotovega denarja za 100 gld. Škode je okolu 2000 gld. Posestnika je bil zavarovan.

Mlada samomorilka. Včeraj proti 4. uri popoldne so 18-letno šiviljo Ivano Taverna, stanujočo v Via Donata št. 8, našli v Bosco dei Pini na tleh — borečo se smrtjo. Ubožica se je bila zastrupila s karbolovo kislino. Prevedli so jo v bolnico, kje je umrla nekaj minut pozneje.

Ponesrečen voznik. 39-letni kočijaž Henrik Castro, stanujoči v ulici Madonnina št. 26, je včeraj ob 9. uri zvečer v ulici Barriera vecchia zadel svojim vozom ob neki tramvajski voz tako nesrečno, da je o tem padel raz kozla in se hudo poškodoval. Castra so prevedli na zdravniško postajo in od tam v bolnišnico.

Ubegniti je hotel. Včeraj popoldne so zasčili 18letnega mornarja Arturja Williamsa na potu v Bazovico. Williams je bil ubegniti raz angleškega parnika »Bell«-a, ki se nahaja v popravilu v tukajšnji luki. Izročili so ga angleškemu konzulu, ki ga odpošlje v njegovo domovino.

Izpred dež. sodišča. 31-letni M. S. iz Sezane je bil obsojen na 8 mesecev ječe radi goljufije in poneverjenja.

— Mešetar Adolf Tursen je dobil 4 mesece ječe radi goljufije.

— 22-letni težak Ivan Indrigo je dobil 14 mesecev ječe radi zločina proti pravosti, storjenega na škodo neke 3-letne deklice.

Različne vesti.

Drevo ubilo. V Zahonu blizu Košic (na Ogerskem) se je vozil vaški župan Gabrijel Pokol s svojim bratom, ženo in hčerko slučajno mimo nekega drevesa, ki so je podirali ravnokar. Drevo se je podrlo na voz in je pri tej priči ubilo dve osebi, ostali dve pa je težko poškodovalo. Ko je izvedela županova tašča, kaj se je zgodilo, se je zgrudila in bila je mrtva v tem hipu.

Ponarejeni petaki. V Inomestu in na Dunaju je zopet prišlo v promet ponarejenih petakov. Ponarejeni so jako slabo. Spoznati jih je najlažje na tem, da so nekoliko krajši in ožji, nego navadni.

Sveto leto. Sveti Oče hoče leto 1900 proglasiti za sveto ali jubilejno leto, ki bo trajalo od Božiča 1899. do Božiča 1900.

Strašna nesreča se je prigodila v Hang-Cau na Kitajskem. Tam je zletelo v zrak skladišče za smodnik. Okolu 3000 ljudi je usmrčenih. Blizu skladišča je bilo utaborjenih vojakov, 1500 mož po številu in jeden general, od katerih ni nikdo odnesel življenja. Tri kilometre na okolu so se razrušile vse hiše, stanovalce je pobilo. Med usmrčenimi ni nobenega inozemca.

Koliko je na svetu framazonov? Angleški list »The masonic token« prinaša statističen pregled framazonstva vsega sveta, a ne bode škodilo tudi nam, da vemo, koliko je na svetu prostozidarjev. Vseh lož skupaj je 17.262 s 1.054.036 členi. Od teh odpade na Ogersko 40 lož z 2781 členi. Na Danskem je 10 lož, v Belgiji 20, na Španskem 208, na Francozskem 476, na Nemškem 364, na Angležkem 2414, na Grškem 6, na Holandskem 86, na Irskem 396, v Italiji 174, na Norvežkem 10, v Bolgariji 24, na Švedskem 33, v Švici 31, na Turškem 5. V Ameriki je 11.943 lož.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Budimpešta 8. Danes, ob začetku počitnic se so podali vsi poslanci, vstevši vso opozicijo, k blagajni, da potegnejo svoje dijete. Jedino le liberalni disidenti so izjavili, da ne vsprejmejo denarja prej, dokler se ne uredi konstitueijoneln, odnošaji.

Budimpešta 8. Položenje je še vedno nejasno popolnoma, tako, da se ne da slutiti, kakova bo rešitev. Ni vlada ni opozicija nočeti odjenjati in zahtevati od nasprotnika le kapitulacijo. No, ker so se danes pričele pustne počitnice, ki bodo trajale nekoliko dni, se nadejajo nekateri vendar, da se liberalnim disidentom posreči v tem času urediti stvar tako ali tako.

Manila 8. Vodja ustašev na Filipinih, Aguinaldo, objavlja proglas, s katerim napoveduje vojno Amerikanom.

Washington 8. Tu se smatra, kakor umevno samo ob sebi, da se bode vojna na Filipinih nadaljevala z vso odločnostjo, dokler ne bodo ustaši prisiljeni, da polože orožje.

London 8. Prvi lord zaklada, Ballfour je izjavil v spodnji zbornici, da ni nobenega dejanskega razloga, da ne bi se obdržali prijateljski odnošaji med Anglijo in Francijo. Napredki Anglije v Kitaju so trajni. Odnošaji Anglije do vnanjih vlasti so bolji nego so bili.

V zgornji zbornici pa je izjavil ministerski predsednik lord Salisbury, da dogovor med Nemčijo in Anglijo se kaže v ugodni luči, toliko za prijateljstvo med obema narodoma, kolikor za svetovni mir. Rešitev krečanskega vprašanja je označil govornik kakor zelo ugodno ter je izrekel nado, da

se prineu Juriju posreči dovesti do sprave med mahomedani in krščani. Ozirom na predlog carja ruskega za razoroženje je rekel Salisburv da bi bil jako zadovoljen že s tem, ako bi se zmanjšali vzroki za vojno in strahote iste. Za sedaj pa mora tudi Anglija slediti izgledu drugih držav ter notri v sredi prizadevanj za mir pripravljati se za vojno. Ne misli, da bi bila vojna pred durmi, toda negotovost in nestalnost, ki bi mogle dovesti do vojne, obstojiti še vedno. Adresa se je vsprejela.

Beligrad 8. Kabinetna pisarna izjavlja po kraljevem ukazu, da so tendenciozno izmišljene vse vesti o predstoječi krizi v Srbiji.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 8. Pšenica za mare gold. 9.74—9.75. Pšenica za april 9.53 gl. 9.54 do ——. Pšenica za oktober gold. 8.61 do 8.63. Rž za oktober gl. — do —. Rž za mare gld. 8.02 do 8.03. Koruza za maj 1899. gld. 4.80 do 4.82. Koruza za oktober gl. — do —. Oves za mare gl. 5.86 do 5.87. Oves za oktober gl. — do —. Koruza gl. 5.50 do 5.60.

Pšenica: ponudbe in povpraševanja slabe. Prodaja 1.000 met. stotov. Vreme: oblačno.

Hamburg 8. Trg za kavo. Santos good average za mare 31.25, za maj 31.75, za september 32.50, za december 33.—.

Havre 8. Kava Santos good average za februar 50 k. frankov 37.50, za april 50 k. frankov 38.50.

Praga 8. Surovi sladkor I. izdelek, 88% Reudement franco Aussig. Stalno. Promptno gl. 12.52. do ——. Mare gld. 12.27 1/2. Oktober-dec. gld. 12.12 1/2. Denar.

Dunajska borza dne 8. februvarja.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju . . .	101.55	101.55
„ „ v srebru . . .	101.30	101.30
Avstrijska renta v zlatu . . .	120.—	120.05
„ „ v kronah . . .	102.15	102.10
Kreditne akeije . . .	361.90	362.60
London 10 Lsr.	120.37 1/2	120.40
20 mark	11.78	11.78
Napoleoni	9.56 1/2	9.55 1/2
100 italijanskih lir	44.50	44.45

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih antecipatnih obrokih.

Razna.

Kolo (bicikelj) skoro novo in jako elegantno se prodaja takoj. Tudi na obroke. Ulica Molin piccolo 3, II. nadstropje.

Sobica meblavana se takoj odda v ulici Belvedere št. 13, III. n. za mesečno najemščino 5 gld. 1

Temu treba se privadit. Temu treba se odvadit. Kupleta za srednji glas z spremljevanjem glasovirja, primerna za veselice in zabave, se dobivata po 50 kr. pri Hr. Vogriču. ul. Stadion 19. Dobiček za „Cir.-Met.“

Slovenkam in Slovencem se priporoča

Ivanka Hafner

v via Bacchi št. 5, II. nadstropje

za raznovrstna krojaška ženska dela. Cena zmerna, delo dobro.

Hiša na prodaj!

V bližini mesta je na prodaj prostorna hiša ob lepi cesti, ki je pripravna za vsako obrt in letovišče. Več se izve v tiskarni lista „Edinosti“.

Spiritus sinapis compotusis ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd. Steklenica z navodilom stane le 20 nvč. ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Ai due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

URAR

posoben v popraviljanju vsakovrstnih ur, se priporoča sl. slovanskemu občinstvu Trsta in okolice.

Friderik Colja,
raznašalec „Edinosti“ in vratar,
Via Solitario št. 8.

Danes se je zopet odprla
prodajalnica
manufakturnega blaga
prej
Aite & Zadnik
v ulici Nuova, ogel via S. Lazzaro.
Blago v zalogi prodaja se po jako
znižani ceni.

Prva domača tovarna
VSAKOVRSNega
pohištva
z vedno bogato zalogo po tovarniških cenah.
PETER MUSCHIK - TRST
zaloga okvirjev, podob, zreal, tapetarij
tapetarska delavnica
Skladišče nahaja se tik dobroznane restavracije „Alla nuova abbondanza“
Via Torrente št. 16-18.

Nova centralna čevljarnica
v Trstu.
Via Malcanton št. 2.
Bogat izbor čevljev
za gospode, gospe in otroke.
Delo solidno, trpežno in po mogočih konkurenčnih cenah.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafaela Italia
TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST
Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimne in peresnice, ogledal in železnih blaga, po cenah, da se ni bati konkurence.

Gostilna na prodaj!

Na prodaj je dobro obiskovana slovenska gostilna na primernem kraju mesta. Gostilna donša do 10 gld. dobička na dan. Pojasnila daje **Jože Vodopivec** v kavarni „Commercio“, bodisi ustmeno ali pismeno.

Cvet proti trganju.

(Liniment caspici).

Preiskušano mazilo — odpravlja bolečine pri kostibolu, ganju in revmatizmu. — Ena steklenica z navodilom 50 nv. Razpošilja z obratno pošto najmanj dve steklenici

„Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj“
Ph. Mr. M. Leusteka v Ljubljani.

„Hôtel Nazionale“

v Trstu
v ulici Vienna št. 4.

se nahaja v bližini kolodvora južne železnice, pristanišč, poštne in brzojavnega urada ter je popolnoma prenovljen. Sobe se oddajajo po 80 kr. in naprej.

Postrežba najtočnejša. Govori se slovenski in hrvaški. Lastnik je dalmatinski Hrvat. Za obilni obisk se priporoča udani

Josip Serdarović.

Dr. Rosa Balzam | Praško domače mazilo

za žolodce.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvrta lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.
Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo
zraven stoječo, postavno položeno
varstveno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“ Praga, Malastran,
ogel Spornjerjeve ulice.

Vsakdanje pošto razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Leltenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“
za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—, (poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21. — Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelcu, v Škedenju pri gosp. Antonu Sancin (Drejač) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani vdovi Gašperšič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovenoi! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev, katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše geslo: „V edinosti je moč!“